

Верховна Рада України

Кабінет Міністрів України

**Державна служба геології та
надр України**

ЗВЕРНЕННЯ

про підтримку звернень територіальних громад Володарської селищної ради та Маловільшанської сільської ради Білоцерківського району Київської області щодо заперечення проти видобування циркон-рутил-ільменітових руд на території району та недопущення негативних екологічних наслідків, знищення родючих ґрунтів та лісових насаджень, флори та фауни, забруднення підземних, питних вод, атмосферного повітря

Ми, депутати Київської обласної ради, підтримуємо звернення Володарської селищної ради та Маловільшанської сільської ради Білоцерківського району Київської області щодо занепокоєння та глибокого обурення ініціативою Державної служби геології та надр України, згідно з якою Тарасівське родовище титанових руд (Білоцерківський район, Київська область) включили до переліку ділянок надр стратегічного значення, що надаватимуться у користування шляхом проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Переліку ділянок надр (родовищ корисних копалин), які мають стратегічне значення для сталого розвитку економіки та обороноздатності держави, що надаватимуться у користування шляхом проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами» розміщено 15 серпня 2024 року на ресурсі Державної служби геології та надр України.

Київська обласна рада як представницький орган місцевого самоврядування занепокоєний можливими наслідками в разі впровадження даного проекту Постанови. У випадку освоєння/розробки Тарасівського родовища вилученню підлягають 1015 га земель, з них: 400 га родючі чорноземи, 615 – землі лісогосподарського призначення.

Цирконій і супутні метали, які будуть видобуватись, є радіоактивними. Враховуючи велику площу родовища та значні об'єми видобутку відкритим способом та переробки рудних пісків, негативний вплив на оточуюче природне середовище та життя і здоров'я людей може бути дуже значний.

До основних небезпечних факторів такого виробництва можна віднести радіоактивність металів під час їх видобування, потрапляння їх до ґрунтових вод та розпилення піску, в якому міститься циркон-рутил-ільменітова руда, в

атмосферне повітря. Крім того, враховуючи об'єм видобутку рудних пісків, необхідно врахувати особливості їх транспортування.

Шляхом транспортування може бути залізничний транспорт. Це означає, що транспортування буде здійснюватися відкритим автомобільним транспортом по дорогам місцевого значення (4 та 5 категорії) з місця видобутку до залізничної станції «Роток» у місті Біла Церква Київської області, що призведе до забруднення атмосферного повітря та прилеглих до доріг територій, так руйнування тих самих доріг, які не розраховані на відповідні навантаження.

Не менш важливим є те, що дане родовище розташоване на території басейну річки Рось і враховуючи необхідність промивання видобутку піску та утворення значних відходів виробництва, є критична небезпека потрапляння даної радіоактивної руди до річки Рось, яка є джерелом питної води міст Біла Церква, Умань та міст, розташованих нижче по течії річки Рось. Річка Рось проходить по території Вінницької, Київської та Черкаської областей України. Річковий басейн частково охоплює і Житомирську область.

Створення такого кар'єру може призвести до екологічної катастрофи не тільки місцевого, але й загальнодержавного масштабу внаслідок забруднення води та призведе до втрати значних територій із родючими чорноземами і водними ресурсами р. Рось. Це призведе до екологічного лиха – знищення тисяч гектарів земель, лісів, річок, озер.

Початок експлуатації Тарасівського родовища неодноразово був предметом розгляду органів місцевого самоврядування прилеглих населених пунктів, зокрема, Володарської та Білоцерківської районних рад, Білоцерківської міської ради, Узинської міської ради, в результаті яких прийняті відповідні рішення про недопущення його промислового освоєння. Серед яких, рішення Маловільшанської сільської ради від 06 квітня 2021 року № 04-162/2021 «Про заборону будівництва кар'єру з видобутку рUTIL-Ільменіт-цирконієвої руди в межах Маловільшанської сільської ради», яким заборонено видобуток корисних копалин і геологічне вивчення пісків та покладів надр Тарасівського родовища на території Маловільшанської сільської ради.

Відповідно до статті 19 Конституції України, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Конституція України має найвищу юридичну силу, її норми є нормами прямої дії, а конституційний обов'язок вищих посадових осіб та органів держави – забезпечити належні умови для життя її громадян та дотримання норм Основного Закону України.

Конституція України зобов'язує Державу відповідати перед людиною за свою діяльність і формувати умови, необхідні для здійснення прав і свобод людини. Як зазначив Конституційний Суд України «конституційні права і свободи є фундаментальною основою існування та розвитку Українського народу, а тому держава зобов'язана створювати ефективні організаційно-правові

механізми для їх реалізації. Відсутність таких механізмів висловлює сутність конституційних прав і свобод, оскільки призводить до того, що вони стають декларативними, а це є неприпустимим у правовій державі» (абзац четвертий підпункту 2.1 пункту 2, мотивувальної частини Рішення від 12 квітня 2012 року № 9-рп/2012 в справі № 1-10/2012).

Забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи – катастрофи планетарного масштабу, збереження генофонду Українського народу є обов'язком Держави.

Стаття 4 Кодексу України «Про надра» зазначає, що надра є виключною власністю Українського народу і надаються тільки у користування. Угоди або дії, які в прямій або прихованій формі порушують право власності Українського народу на надра, є недійсними. Український народ здійснює право власності на надра через Верховну Раду України, Верховну Раду Автономної Республіки Крим і місцеві рада.

Видобування титану та циркон-рутил-ільменітових руд значно погіршить екологічну ситуацію суміжних та прилеглих з Тарасівським родовищем населених пунктів, згубно позначиться на безпеці життєдіяльності мешканців громад, їхньому здоров'ї, може призвести до знищення річки Рось, яка забезпечує питною водою більше мільйона населення, а також матиме негативний вплив на суміжні земельні ділянки сільськогосподарського призначення та лісового фонду.

З огляду на зазначене, Київська обласна рада виступає проти перетворення громад Білоцерківського району Київської області в зону екологічного лиха. На наше переконання, включення Тарасівського родовища титанових руд до переліку ділянок, надр стратегічного значення, що надаватимуться у користування шляхом проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами під час війни є надзвичайно безвідповідальною та небезпечною ініціативою.

Враховуючи викладене вище та керуючись положеннями Конституції України, Кодексу України про надра, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», просимо в межах, визначених законом повноважень, ухвалити відповідні власні рішення щодо заборони розробки відкритим способом розсіпних циркон-рутил-ільменітових руд, титану на території Тарасівського родовища в Білоцерківському районі Київської області.

**Підтримано
рішенням Київської обласної ради
від 06 березня 2025 року № 1191-31-VIII**